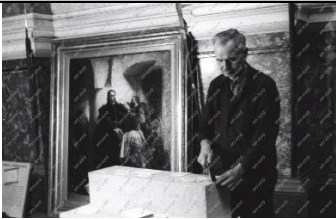
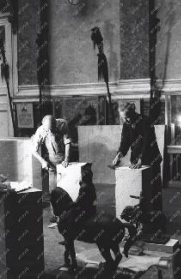

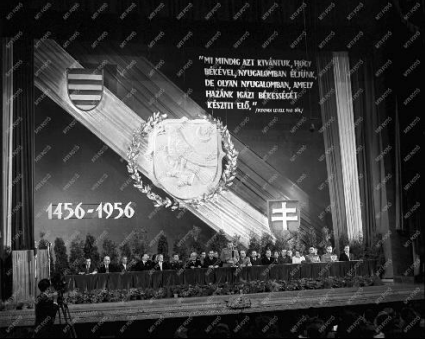
Mellékletek

1. táblázat – Az emlékévi fotókon

Kép	S.sz.	Cím	Helyszín, dátum	Készítette	Jelzet	Forrás
	1.1.	Kultúra - Hunyadi János emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Múzeum	Magyarország, Budapest, Budapest 1956, aug. 06.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO-790677	MTI Zrt. Fotóarchívum
	1.2.	Kultúra - Kiállítás - Hunyadi János emlékkiállítás	Magyarország, Budapest, Budapest 1956, aug. 06.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO-790679	MTI Zrt. Fotóarchívum
	1.3.	Kultúra - Kiállítás - Hunyadi János emlékkiállítás	Magyarország, Budapest, Budapest 1956, aug. 06.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO-790680	MTI Zrt. Fotóarchívum

		1.4.	Kultúra - Kiállítás - Hunyadi János emlékkiállítás	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 6.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO- 790681	MTI Zrt. Fotóarchívum
		1.5.	Kultúra - Hunyadi János emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Múzeum	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 6.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO- 790676	MTI Zrt. Fotóarchívum
		1.6.	Kultúra - Hunyadi János emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Múzeum	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 6.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO- 790678	MTI Zrt. Fotóarchívum

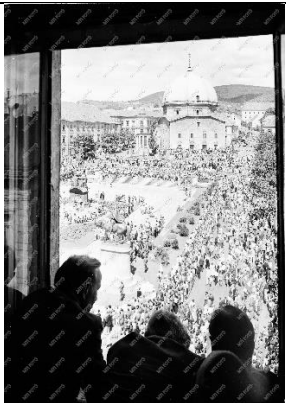
	1.7.	Kultúra - Hunyadi János emlékkiállítás, Magyar Nemzeti Múzeum	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 6.	Zinner Erzsébet	MTI-FOTO-790682	MTI Zrt. Fotóarchívum
	1.8.	Ünnepség - Díszünnepség Hunyadi János halálának 500. évfordulójának alkalmából	Magyarország, Budapest, Budapest, Operaház 1956. aug. 11.	Tormai Andor	MTI-FOTO-791103	MTI Zrt. Fotóarchívum
	1.9.	Ünnepség - Díszünnepség Hunyadi János halálának 500. évfordulójának alkalmából	Magyarország, Budapest, Budapest, Operaház 1956. aug. 11.	Tormai Andor	MTI-FOTO-791104	MTI Zrt. Fotóarchívum

	1.10.	Ünnepség - Díszünnepség Hunyadi János halálának 500. évfordulójának alkalmából	Magyarország, Budapest, Budapest, Operaház 1956. aug. 11.	Tormai Andor	MTI-FOTO- 791102	MTVA Sajtó- és Fotóarchívum
	1.11.	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban. Szabó Pál beszél	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.6.	Történeti Fényképtár
	1.12.	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban. Szabó Pál beszél.	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.1.	Történeti Fényképtár

	1.13	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban. Szabó Pál beszél.	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.2.	Történeti Fényképtár
	1.14.	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban.	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.3.	Történeti Fényképtár
	1.15	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban.	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.4.	Történeti Fényképtár

		1.16.	Hunyadi János emlékkiállítás megnyitása a Magyar Nemzeti Múzeumban.	Magyarország, Budapest, Budapest, MNM 1956. aug. 11.	Rév Miklós (Szabad Nép)	2018.61.5.	Történeti Fényképtár
		1.17.	Ünnepség - Hunyadi János halálának 500. évfordulója	Magyarország, Budapest, Budapest, Hősök tere 1956. aug. 12.	Tormai Andor	MTI-FOTO-791106	MTI Zrt. Fotóarchívum
		1.18.	Ünnepség - Hunyadi János halálának 500. évfordulója	Magyarország, Budapest, Budapest, Hősök tere 1956. aug. 12.	Tormai Andor	MTI-FOTO-791106	MTI Zrt. Fotóarchívum

		1.19.	Hunyadi János politikus, kormányzó, hadvezér	Magyarország, Baranya, Pécs 1956. aug. 12.	Járai Rudolf	MTI-FOTO- 790876	MTI Zrt. Fotóarchívum
		1.20.	Kultúra - Hunyadi János szobrának leleplezése Pécsett	Magyarország, Baranya, Pécs 1956. aug. 12.	Járai Rudolf	MTI-FOTO- 790872	MTI Zrt. Fotóarchívum
		1.21.	Kultúra - Hunyadi János szobrának leleplezése Pécsett	Magyarország, Baranya, Pécs 1956. aug. 12.	Járai Rudolf	MTI-FOTO- 790874	MTI Zrt. Fotóarchívum

		1.22.	Évforduló - Szoboravatás - A pécsi Hunyadi-szobor	Magyarország, Baranya, Pécs 1956. aug. 12.	Járai Rudolf	MTI-FOTO-790873	MTI Zrt. Fotóarchívum
---	--	-------	---	---	--------------	-----------------	---------------------------------------

2. táblázat – A Magyar Nemzeti Múzeum 1956-os kiállításának rendezőkönyvében felsorolt tételek

S.sz.	Típus	Tárgy	Felirat	Azonosított tárgy	Tárgy adatai
2.1.	tábla	-	„Jön a török!” Alatta: félholdas török jelvény Alatta: „LÁTTUK GYAKRAN... AZ ÉGŐ HÁZTETŐKET: SÍRÁSSAL, FUTÁSSAL SZÜKSÉGGEL TELVE MINDENEKET... FELDÚLT FÖLDEKET, GYÁSZOLÓ HÁZAKAT, TESTVÉREINK HOLTTESTÉT MARTALÉKUL AZ ELLENSÉG KEZÉBEN, A GYŐZŐK GÚNYOLÓDÁSÁT, AZ ELLENSÉGES RABIGÁT, NYOMORÚSÁGOS ÉLETRE HAJSZOLT HADIFOGLYOK MENETÉNEK GYALÁZATÁT... NINCSEN OLYAN KEGYETLENSÉG, AMIT RAJTUNK EL NE KÖVETTEK VOLNA...” /Hunyadi levele 1448-ból/	-	-
2.2.	tárló	Két oldalt lófarkas zászlós, a tárolóban török fegyverek, a háttérben régi fametszet felnagyítása égő falvakkal, rablással, szekéren	Tárgyak melletti felíráson kívüli felirat: „ELÉG VOLT LÁTNI ANNYI IGÁBA HAJTOTT FÉRFIT, MEGGYALÁZOTT NŐT, FEJEKKEL TELERAKOTT SZEKERET, BILINCSBE VERT RABOK GYALÁZATOS ELÁRVEREZÉSÉT.” /Hunyadi levele 1448-ból/	-	-

		vitt levágott fejekkel.			
2.3.	tábla	-	„Pusztulás mindenütt.” Alatta: keresztben török nyíl. Alatta: „OLYAN ORSZÁGBA HATOLTAK BE, AMELYNEK MINDEN ZEGE-ZUGA TELE VAN KINCCSEL... A KÖNYÖRÜLETET NEM ISMERŐ LOVASSÁG... MINDEN HÁZAT FELGYÚJTOTT S A FELSZÁLLÓ FÜST, A FELVERT POR ELTAKARTA A KÉK ÉS BOLTOZATÁT... ANNYI VÉR FOLYT AZ ORSZÁGBAN, HOGY FELSZÁLLÓ NEDVES GŐZE MINT KÖD TÖLTÉ MEG A LEVEGŐT.” /török krónikákból/	-	-
2.4.	tárló	Török páncéling, sisak, fegyverek, mögöttük valamivel későbbi fametszetekről szpáhi, janicsár, aszáb felnagyított képe.	Felirat: A török hadsereg részben kemény katonai fegyelemben nevelt szultáni zsoldosokból /janicsárok/, részben hűbéres, páncélos lovasokból /szpáhik/ állott s előttük dúltak a „száguldók”, „égetők”, akiknek bér csak az volt, amit raboltak /akindzsik/.	-	-
2.5.	tábla	-	Felirat: Az oszmán törökök Alatta: felnagyított Thurga ¹	-	-

¹ Oszmán török szultánok kalligrafikus pecsétje.

			Felirat: Az oszmán törököket a tatárjárás lökte ki a középázsiai hazájukból Kis-Ázsiába, száz év múlva már a Balkánon torlódnak támadó hadaik. A balkáni népek összefogását az első rigómezei csatában /1389/ szétverik s ez lett a sorsa Nikápolynál /1396/ a páncélos keresztes hadseregnek is, ott veszett „Európa lovagi világának színe virága.” -A hódítások lendületét a törököknek az iszlám „szent háborújában” vakbuzgóságig fokozódó vitézsége, gyorsan mozgó keleti harcmódora, a földműves munkához nem szokott portyázók rablása, rabszolgaszerzése sarkalta. Ezeket az erőket a szultánok félelmetes egységbe fogták s nyomukat az iszlám műveltség új virágzásnak indult.		
2.6.	tárló	török iparművészet és művészet emlékei, miniatűrök, stb. Hátterben kegyetlenkedés a magyarokkal, felnagyított fametszet.	„S ILYENEK NEM EGYSZER, HANEM NAPONTA MEGTÖRTÉNNEK: A MULT ÉVBEN MAGYARORSZÁGON, MOST HAVASALFÖLDÖN, MÁSKOR AZ ALBÁNOKNÁL, BOLGÁROKNÁL, GÖRÖGÖKNÉL S MÁS KERESZTÉNY NÉPEKNÉL” /Raguzai János követ jelentése 1436/ Felirat a tárgyaknál: A zsákmány, a sanyargató adók és sarcok hatalmas kincseinek birtokában keleti pompájú	-	-

			építészeti és művészet bontakozott ki a birodalom szívében.		
2.7.	tábla	-	Felirat: Az első összecsapás Alatta: páncélkesztyű Felírás: A magyar seregek először Nagy Lajos alatt ütköztek meg a törökkel /1377/, a győzelem emlékére készült a máriacelli dombormű. Térkép a török hódításról, utána: A Balkán népei két malomkő között őrlődtek: a török hódítás réme mellett a magyar királyok hűbéresitől, térítő törekvései fenyegették önállóságukat.	-	-
2.8.	tárgy	A máriacelli dombormű gipszmásolata	-	-	-
2.9.	tárgy	Zsigmond-kori elefántcsont-díszű nyereg	-		méret: 56x44 cm anyag: csont, fa, nyírkéreg lsz.: 55.3119. őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.10.	tábla	-	A magyar főnemesség Alatta üvegkockában díszes mellboglár Felírás: Timur Lenk mongol hadai Ankaránál legyőzik a törököt /1402/ s ez	-	-

			rövid időre megtöri lendületüket, közben főuraink hatalmi torzsalkodása gyengíti hazánkat. Egykorú források így írnak erről: „EGYIK A MÁSIKTÓL RABOL... KIADÁSAIK TÚLLÉPIK JÖVEDELMŰKET, ÍGY ARRA VAN SZÜKSÉGÜK, HOGY ALATTVALÓIKAT SARCOLJÁK... NEM FÉLNEK ISTENTŐL, CSAK HASUKAT SZERETIK, FÁZNAK ATTÓL, HOGY HÁBORÚBA MENJENEK ODA, HOL A TÖRÖKÖK DÚLNAK, NEM VÉDELMEZIK AZ ORSZÁGOT ÉS NÉPET.”		
2.11.	tárló	Zsigmond és Ozorai Pipo képe, közöttük felnagyított fametszet a huszita háborúkról, Zsigmond halotti ékszerei, ötvösművek, kályhacsempék, barchont².	Felírás: Zsigmond /1387-1437/ a főurak ellenében erős központi hatalommal, seregének korszerűsítésével készül az ország védelmére. Olaszhonból való zsoldosvezérét, Ozorai Pipot küldi a déli végekre. Erejét lekötik a császári trónért folytatott küzdelmek és a huszita háborúk. Uralkodása utolsó évében a főnemesség letöri a zsarnokság ellen felkelő erdélyi népet /1437/. Közben a török egymásután morzsolja fel a balkáni népek ellenállását.	-	-

² Pamutból szőtt nehéz szövet, amit főleg férfi ruhákhoz használtak.

2.12.	festmény	Wagner Sándor: Mátyás hazatér vadászatáról (1880 k.)	-		méret: 152 x 223,5 cm anyag: olaj, vásznon lsz.: 2767 őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.13.	asztaltárló (a festmény alatt)	Hunyadi család származására vonatkozó oklevelek, Hunyadi-családfa és rokonsága	Feliratok: Hunyadi János édesapja Vajk, Havasalföldről való vitéze volt Zsigmondnak s tőle kapta 1409-ben Vajdahunyad várát. Az adománylevélben említik először Jánost, aki a század első éveiben születhetett. Vajdahunyad várát még a tatárjárás után építették, de az erődből Hunyadi János épít komoly lovagvárat. Később Szilágyi Erzsébet, majd Bethlen Gábor folytatta az építkezést. A múlt század közepén leégett, a század elején történeti hűséggel helyreállították.	-	-
2.14.	tárló	-	Háttérben a Thuróczi-krónika felnagyított Hunyadi képe, Hunyadi-kori miseruha, jobb sarokban a Szilágyi címer gipsze a vajdahunyadi várból, Hunyadi-kori műveltség emlékei, Vitéz János szerepe. Felírás a fametszethez: „KÖZÉPTERMETŰ, VASTAG NYAKÚ,	-	-

			FÉNYES GESZTENYESZÍN HAJÚ, NAGY SZEMŰ, KOMOLY TEKINTETŰ, PIROS ARCÚ EMBER VOLT; MINDEN TAGJA OLYAN ÉKES ÉS ÖSSZEILLŐ, HOGY ALAKJÁT EZER KÖZÜL IS KI LEHETETT ISMERNI.” /Bonfini/ Fiatal korában Zsigmond kíséretében hosszabb időt tölt Olaszországban és Csehországban. Megismeri az olasz és huszita hadvezetés korszerű eredményeit, később valószínűleg Ozorai Pipo keze alatt is szolgál. Szilági címer alá: 1482 táján feleségül veszi Szilági Erzsébetet, aki férjhez méltó nőalakja történelmünknek. Könyv alá: A nagytudományú Vitéz János mint kancellár és váradi püspök is hűséges segítőtársa Hunyadi Jánosnak.		
2.15.	tábla	-	Felírás: Az első győzelmek Alatta: Szemszerij felhúzó Felírás: Albert /1437-1439/ idejében a fiatal Hunyadi kerül a déli végekre Ozorai Pipo örökébe. „NEM VOLT TITOK, HOGY OLYAN ORSZÁGRÉSzt BÍZTAK RÁ., AMELYBEN VITÉZI NEVÉNEK VESZEDELME, VAGY ÖRÖK DICSŐSÉGE VÁRJA.” /Bonfini/ Első győzelmeit a „török torkában lévő”	-	-

			szörényvidéki várak védelmében aratja, innen támadásba lendül határaikon túlra /1439/. nem bízott a főurak segítségében, birtokaira támaszkodva már ez idő tájt megszervezi fegyelmezett magánhadseregét. Később birtokai növelésével hadereje is egyre hatalmasabb lesz. Térkép a Hunyadi birtokokból /1456/		
2.16.	tárgy	elefántcsontnyereg páncélos lovas alakjával	-		méret: 54x40 cm anyag: fa, csont, bőr lsz.: 55.3117. őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.17.	tábla	-	Felírás: Az első népfelkelés Alatta: parasztkés Felírás: Az Erdélyben váratlanul becsapó törökkel szemben Gyulafehérvárnál először hirdet közfelkelést /1441/, hadba hívta a „székelyeket, parasztokat és városlakókat.” Ezzel a sereggel semmisíti meg Mezyd bég dúló hadait. Ugyanebben az évben a bosszuló, mintegy 70 000 főnyi török sereget veri meg negyedannyi magyar katonájával részben huszita harcmódor és harci szekerek alkalmazásával „KÉSZEN INKÁBB MEGHALNI, MINT ELNÉZNI	-	-

			A GONDIRA BÍZOTT NÉP PUSZTULÁSÁT.”		
2.18.	tárló	Széchenyi Könyvtár XV. századi naptárképei a paraszti munkáról, lent paraszti munkaeszközök, bányászati eszközök, ötvösség, kulcsok, kovácsmunkák, edények, stb.	Paraszti és városi élet Hunyadi korában. Felirat: Hunyadi hadserege mellett a jobbágyság iránti igazságosságával, a városok polgárságának és iparosságának támogatásával igyekszik birtokai állandó növelése mellett az ellene szövetkezett főúri ligák és a Habsburg érdekeket képviselő felvidéki Giskra hatalmát ellensúlyozni és a török elleni harcban hátát biztosítani.	-	-
2.19.	tábla	-	Felirat: Hosszú hadjárat Kályhacsempe páncélos vitézzel Felirat: Hunyadi tudta, hogy a török ellen csak a balkáni népek szabadságharcával együtt érhet el sikert. Ezért kisebb támadó csatái után hatalmas méretű felszabadító hadjáratot indít a leigázott népek felszabadítására. A hosszúhadjárat térképe és Hunyadi többi hadjáratai. Mélyen behatol a török birodalomba s egészen a Balkán hegység hágóiig űzi a törököt /1443/. E világraszóló győzelem nyomán felszabadulnak déli szomszédaink.	-	-

2.20.	tarló	-	Háttérben a párizsi Bibl. Nat. térképének színes nagyítása a török hódításról /1450/, előtte páncélos babú, fegyverekkel. Ha megkapjuk Bécsből Skander bég sisakját, az is ide kerül. Felirat: Hunyadi mellett a török ellen küzdő népek másik nagy szabadsághőse az albán Skander bég /Kasztrióta György/, Hunyadi méltó szövetségese. Nem kettejükön, hanem Brankovics diszpota árulásán múlt, hogy később /1448/ a rigómezei hadjáratban vereséget szenvedtünk. A várnai tragédia megelőzte Rigómezőt.	-	-
2.21.	tábla	-	Alatta: török félhold Felírás felette: A várnai vereség Szöveg: A „hosszú hadjárat” után kötött békében a török visszaadta Szerbia, Havasalföld, Észak-Bulgária és Albánia függetlenségét. De Ulászló /1440-1444/ a nyugati hatalmak biztatására megszegi ezt az előnyös békét. A megígért segítség nagyrészt csak szó maradt, mert a „keresztény hatalmak” többre tartották a törökkel szembeni kereskedelmi érdekeiket. Csak a havasalföldiek segítettek. Ulászló elhamarkodott rohama miatt elveszett szomszédaink éppen csakhogy visszanyert	-	-

			függetlensége. A király elesett, Hunyadi is csak ügyel-bajjal tudott menekülni. A várnai csata térképvázlata.		
2.22.	kép	[Jan] Matejko: A várnai csata	Alatta asztaltárló. Benne oklevelek Hunyadi birtokairól, kormányzóvá választásáról. Ulászló levele Saknder béghez és a válasz. Rövid feliratok.		méret: 58 x 91 cm anyag: olaj, fa lsz.: 102.B őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.23.	tárgy	Oszlopfő a vajdahunyadi lovagteremből Hunyadi kormányzói feliratával VAGY Somogyi József Hunyadi lovasszobor pályázata	A pilléren felirat: A várnai vereség után. „VADÁLLATI TÖRVÉNY LETT UTÁNA AZ ORSZÁGBAN... A JOG MÉRŐJE AZ ERŐSZAK... A TESTVÉR IS ELLENSÉG.” „A MAGYAR ÁLLAM MEGRENDÜLT, ÖSSZEOMLOTT... RÉSZEKRE SZAKADOZOTT S A RÉSZEK KÖZÖTT ALIG VAN KAPCSOLAT.” /Vitéz János és Aenes Silvius leveleiből/	-	-
2.24.	tárgy	Török-magyar csata domborműve a Hunyadi síremlékről VAGY fénykép róla, ha nem érkezik meg	Alatta mint az egész terem 1. számú főfelirata plasztikus betűkkel: „EGYETLEN FÉRFIT TERMETT AZ A KOR S HA AZ SEM LETT VOLNA ANNAK A SZÖRNYŰ FELFORDULÁSNAK IDEJÉN, MÁR RÉGEN VÉGE LENNE NEMCSAK MAGYARORSZÁGNAK, AUSZTRIÁNAK S A NÉMETEKNEK,	-	-

			HANEM AZ EGÉSZ KERESZTÉNYSÉGNEK IS.” /Bonfini/ - „Ő VOLT ENNEK AZ ORSZÁGNAK OSZLOPA ÉS NAGYSZÍVŰ MEGŐRZŐJE... MAGYARORSZÁGOT HUNYADI JÁNOS PÁRATLAN NAGYSZÍVŰSÉGE, KÍVÁLÓ TETTEI, LEGNAGYOBB VITÉZSÉGGEL VEZETETT HÁBORÚI S ÚJ MEG ÚJ, GYŐZELMEI MENTETTÉK MEG MIND A KÜLSŐ BAJOKTÓL, MIND A HÁBORÚKTÓL.” /V. László 1453-as okleveléből/		
2.25.	központi csoport	-	Középen: magas talapzaton Páztay Hunyadi szobrának kétszeres életnagyságú felsőteste, a talapzaton a vajdahunyadi Hunyadi címer, előtte a nagy nándorfehérvári követő vaságyú és kőgolyók. Mellette: két oldalt egy-egy sofronyinges páncélos számszeríjjal, szablyával, kopjával. Mögötte: /még el nem döntött kérdés/ hatalmasan omló piros-fehér-zöld VAGY Hunyadi-címeres fehér selyem drapéria	-	-
2.26.	tárgy	török fogjok domborműve a Hunyadi síremlékről VAGY erről fénykép	Tárgy alatt a terem 2. számú főfelirata plasztikus betűkkel: „HUNYADIT ÚGY ÜNNEPELTÉK AZ ÖSSZES KERESZTÉNY NÉPEK, MINTHA MAGYAR NÉP ÉS ÁLLAM IGAZ	-	-

			VÉDELMEZŐJÉT, A TÖRÖKÖK PEDIG ÚGY EMLEGETTÉK, MINT LEGRETTENTŐBB ELLENSÉGÜKET... NYELVÜKÖN A HADAK VILLÁMÁNAK NEVEZTÉK.” „A HAZA ATYÁJÁNAK A TARTOMÁNY MEGMENTŐJÉNEK, A KATONÁK: GYŐZHETETLEN VEZÉRNEK, A FOGLYOK: A SZABADSÁG BOSSZULÓJÁNAK, A NŐK: TISZTESSÉGÜK MEGVÉDŐJÉNEK, A GYEREKEK ÉS IFJAK: ÉDESAPJUKNAK NEVEZTÉK. Ő PEDIG KÖNNYEKRE FAKADVA ÖLELTE MAGÁHOZ VALAMENNYIT, ÖRVENDENEK A KÖZ JAVÁN” /Bonfini/		
2.27.	tárgy	Oszlopfő a vajdahunyadi lovagteremből /ha nem érkezik meg, helyette lovasszobor/ A 25. pillér párja.	Felírás: Hunyadi mint kormányzó helyreállította a belső rendet: MI MINDIG AZT KÍVÁNTUK, HOGY BÉKÉVEL, NYUGALOMBAN ÉLJÜNK, DE OLYAN NYUGALOMBAN, AMELY HAZÁNK IGAZI BÉKESSÉGÉT KÉSZÍTI ELŐ” /Levele a pápához 1449-ből/ - „A VALÓDI NEMESSÉGET AZ EMBER SZÍVÉBEN, NEM EGYEBÜTT KERESSEM” /Szavai Cilleihez 1450-ben/. – „JÁNOS VAJDÁVAL EGYÜTTESSEN TÁMADJUK	-	-

			MEG MINDAZOKAT, AKIK ZAVARGÁSOKAT VAGY ZSÁKMÁNYOLÁSOKAT KÍSÉRELNEK MEG” /A bihari nemesek határozatából/.		
2.28.	kép	Székely Bertalan: Cillei és V. László kis képe	Alatta felirat: A háttérbe szorított főurak a sötétlelkű Cilleivel élükön a serdülő V. Lászlót /1452-57/ aljas eszközökkel pártjukra állították és Hunyadi lába alatt éppen akkor kezd meginogni a talaj, amikor II. Mohamed Konstantinápoly elfoglalása után soha nem látott haddal készülődik hazánk megsemmisítésére. A kép alatt Nándorfehérvár színes, plasztikus makettje /Hadtört. Múzeum/.		méret: 122 × 222,5 cm anyag: olaj, vászon lsz.: 2796 őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.29.	tábla	-	Felirat: A nép megvédi hazáját Alatta: parasztfegyver Felirat: „HOL A RÓMAI BIRODALOM, MELY HAJDAN AZ ÖSSZES BARBÁROKAT MEGFÉKEZTE? HOL VANNAK FÉNYES VÁLASZTÓI, FÉLELMES FEJEDELMEI? HOL VAN FRANCIA KIRÁLY, AKI AZT AKARJA, HOGY LEGKERESZTÉNYIBBNEK CÍMEZZÉK? HOL VANNAK ANGLIA, DÁNIA, NORVÉGIA, SVÉDORSZÁG, LENGYELORSZÁG KIRÁLYAI? HOL VANNAK NÉMETORSZÁG ÉS SKÓCIA MINDEN HATALMASSÁGAI? ÍME:	-	-

			FEGYVERTELEN PARASZTOK, VASKOVÁCSOK, VÁNYOLÓK, SZABÓK, VARGÁK, KÉZMŰVESEK ÉS TANULÓK JÁRNAK A HADAK ÉLÉN.” „AKIK A CSATÁBAN KÜZDÖTTEK, IGEN KEVESEN VOLTAK KÜLFÖLDIEK, ZÖMMEL ORSZÁGBELIEK VOLTAK.” - /egykorú forrásokból/.		
2.30.	tárló	-	Háttérben Nándorfehérvár felnagyított fametszete, előtte sodronyinges, sisakos, fegyveres bábú. Néhányszavas szakszöveg mellett: Szilágyi Mihály Nándorfehérvár várfelkapitánya ezt mondotta Hunyadi seregeinek és a kereszteseknek láttán: „HA SZEMMEL NEM LÁTOM, SOHASEM HITTEM VOLNA, HOGY ENNYI EMBER LEGYEN MAGYARORSZÁGON, TÓDULVA JÖNNEK, MINT A HÓVIHAR”	-	-
2.31.	tábla	-	Felirat: Feltámadott a tenger Alatta: parasztfegyver Felírás: „NEM VOLT OTT ÚR, EGY NEMES SEM, CSAK A KÖZNÉP A VÁROSOKBÓL ÉS A FALVAKBÓL”... „MINDAZOK, AKIK ÖSSZEGYŰLTEK, A NÉPBŐL VALÓK VOLTAK, PARASZTOK, SZEGÉNYEMBEREK,	-	-

			FALUSI PAPOK, DEÁKOK, KOLDULÓBARÁTOK... KEVÉS FEGYVERT LÁTHATTÁL KÖZÖTTÜK... LEGTÖBBJÜKNEK KARDJUK VOLT, FÜTYKÖSÜK, PARITTYÁJUK, MINT A PÁSZTOROKNAK , AKADTAK NÁLUK SZÁMSZERÍJAK, NYILAK, SZAKÁLLAS PUSKÁK, VASCSÁKLYÁK” /egykorú forrásból/		
2.32.	tárló	Számszeríjak, szakállas puskák, mögöttük felnagyított fametszetkép számszeríjas harcosokról. A sarokban Kapisztrán képe, színes másolat Bartolomeo Vivarini egykorú olajfestményéről. Talapzaton középkori harang.	Alatta felirat: Kapisztrán Hunyadi hatására felhagy az eretnekek elleni harccal és szívvel-lélekkel hirdeti a keresztes felkelést: „KIK MINKET A TÖRÖK ELLEN SEGÍTENEK, AZOK A MI BARÁTAINK. A RÁCOKAT, A SZAKADÁROKAT, AZ OLÁHKAT, A ZSIDÓKAT, AZ ERETNEKEKET VAGY OGÁNYOKAT HA EZEN NEHÉZ IDŐBEN VELÜNK AKARNAK HARCOLNI, BARÁTILAG FOGADJUK. MOST A TÖRÖKÖK ELLEN, MOST A TÖRÖKÖK ELLEN KELL HARCOLNUNK;”	-	-
2.33.	-	-	-	-	-
2.34.	tárló	Paraszti fegyverek	Háttérben paraszti fegyverekkel harcolók, képek, felnagyított fametszet.	-	-

			Felirat: A hadrakelt magyar nép magakészítette fegyverei.		
2.35.	tábla	-	Felirat: Életre-halálra Alatta: Számszeríj nyila Felirat: II. Mohamed rántörő 200 000harcosa a „legvitézebbek közül való volt.” Körülzárták a várat s elzárták flottájukkal a Dunát. Hunyadi előbb magyar és szerb dereglyéseivel megsemmisítette a fényes török hajóhadat s páncélosaival és keresztesei egyrészével bejutott a szorongatott várba. A török sereg óriási nyomással bezúdult az alsó várba, a védők az ágyútűz közepette a vár falainak leomlása után „MAGUK VOLTAK A VÁR FALAI, TORNYAI, BÁSTYÁI.” Az élethalál harcban egy pillanatra felkerül a lófarkas zászló a bástyafokra, Dugovics Titusz magával rántja a zászlótartót a mélyben.	-	-

2.36.	kép	Wagner Sándor: Dugovics Titusz	Előtte asztali tárlóban okleves anyag, közte Mátyás 1459-es oklevele, amelyben Dugovics Titusz fiának birtokot adományoz. Nem tudjuk nevét, a krónikák ugyanis nem említik.		méret: 168,5 × 147,5 cm anyag: olaj, vászon lsz.: 2806 őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.37.	tábla	-	Felirat: Világraszóló győzelem Alatta: II. Mohamed emlékérmé Dugovics hőstette után „MÉG A HALOTTAK IS FELMÁSZVÁN A FALRÉSEKRE, A VÁRBÓL KIÖZÖNLÖTTEK ÉS MERÉSZEN MEGROHANTÁK AZ ISZLÁM SEREGÉT” – írja egyik török forrás. – Hunyadi hadvezéri lángelméje és a hazáját védő magyar nép hősi elszántsága világraszóló győzelmet arat a szultán seregein. 3. kis térkép vázlat a csata július 22-i lefolyásáról. „KI MAGA AKART URALKODNI AZ EGÉSZ FÖLDKEREGSÉGEN... AZ ÉJ CSENDJÉBEN RÚTUL FUTAMODÉK	-	-

			MEG... PARASZTI KÉZ VERTE LE, JÁRATOSABB A KAPA, MINT A FEGYVER FORGATÁSÁBAN” /Turóczi/		
2.38.	tárló	-	Háttérben Buda vára felnagyított fametszete /Schedel/, a tárlóban Hunyadi nagy címereslevele, Hunyadi László eliteltetésének okirata, Mátyás-kori műveltség emlékei /ötvösművek, Corvinák/. Felirat a Hunyadi címereslevél alatt. Hunyadi János nem sokkal élte túl diadalát, a fekete halál augusztus 11-én elragadta. „MEGHALA ZÖMLÉNBEN, TESTÉT AZ MAGYAROK NAGY SÍRÁSSAL FELVIVÉK A KINCSES ERDÉLYBEN, GYULAFEHÉRVÁRBAN TISZTESSÉGGEL TEMTÉK, KINEK Ő HALÁLÁT ERDÉLY, MAGYARORSZÁG SOK IDEIG KESERGÉK, MERT A KÉT ORSZÁGNAK ÉS VÉG HÁZNAK FŐ OLTALMA ELESÉK” /XVI. századi vitézi énekből/ A nagy hős igazságos fia, Mátyás megszilárdítja a nándorfehérvári diadal eredményeit. Utána az ismét felülkerekedett főurak ellenséggént verik le a török ellen fegyverkező népet /1514/ és az ország Mohács után /1526/ másfél századra török rabságba kerül.	-	-

2.39.	szobor	Fadrusz János kolozsvári Mátyás szobrának feje	Felírás: Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet dicső fia az igazságos Mátyás király /1458- 1490/		méret: 76 × 66 × 60 cm anyag: bronz lsz.: 53.537 őrzési hely: Magyar Nemzeti Galéria
2.40.	miseruha	Mátyás király trónkárpitjából készült miseruha	Felírás: a nándorfehérvári győzelem fél évszázadra biztosította a békés munkát s a művészet virágzását /Mátyás király trónkárpitját Antonio Pollaujolo világhírű olasz mester tervezte, később miseruhát alakítottak egy részből/.		Magyar Nemzeti Múzeum

2.41.	tárló	-	Hunyadi János alakja és kora a magyar történelemtudományban. Könyvek, közöttük Virág Benedek arcképe.	-	-
2.42.	tábla	-	Felírás: Hunyadi a történelemben Alatta: lúdtoll Felírás: Történetírásunk legjobbjai Hunyadi alakját igaz voltában állították népünk elé: mint a hazáját szerető hadvezéri lángelme jelenik meg írásainkban, aki Délkelet-Európa összefogásával akarja a törököt kiűzni Európából, helyesen méltatják államférfiúi alkotómunkásságát is. A haladásellenes erők torzított Hunyadi képe sohasem vert gyökeret népünk szívében.	-	-
2.43.	tárló	-	Hunyadi hagyomány a délszláv és román népnél, az albán hagyomány. Magyar pásztorfaragvány. Hunyadi-kor a zenében /Erkel képével/, Hunyadi a színpadon. Részben könyvtárszerű elhelyezésében.	-	-
2.44.	tábla	-	Felírás: Hunyadi emlékezete Alatta: guzla Felírás: Hunyadi nemcsak a magyar nép hőse volt. Hálával emlékeznek róla a délszláv, román, albán balladák. A múlt század nemzeti ellenállásának idején születik meg Erkel Hunyadi Lászlója, ezután, mind a mai napig nagy festőink ünneplik alakján keresztül a magyar nép	-	-

			szabadságszeretetét, színpadon is lelkesít alakja.		
2.45.	tárló	-	Hunyadi a magyar irodalomban. A kiállított eredeti kéziratok mellett Zrínyi Miklós, Vörösmarty, Czuczor, Petőfi, Arany János, Illyés Gyula képei.	-	-
2.46.	tábla	-	Felirat: Él örökké Alatta: acéltoll Felirat: „MOST IS VALLJÁK, EGYRE DALLJÁK SZERBHON IFJAI, LEÁNYI, GUZICZÁJOK HANGJA MELLETT: KI VOLNA JANKÓ SZIBINYÁNT. DE A MAGYAR AJKON IS NEVE, HÍRE ÁLTALÁNOS; MERT HISZ ÉL MÉG... ÉL ÖRÖKKÉ: A DICSŐ HUNYADI JÁNOS”	-	-

3. táblázat – Kölcsönzött tárgyak

Iparművészeti Múzeum tárgyai

Sorszám	Alkotó	Tárgy	Jelzet	Intézmény	Azonosított tárgy	Azonosított tárgy adatai
3.1.	-	elefántcsont doboz (Baldassare Embriachi, Velence, 14. század vége)	18842	IMM Ötvösgyűjtemény		méret: 16 x 30 x 19 cm anyag: csont, fa, szaru
3.2.	-	elefántcsont szobrocska (Németország, 15. század)	18849	IMM Ötvösgyűjtemény		méret: 10 x 4,1 cm anyag: faragott elefántcsont
3.3.	-	evőeszköz tok, fekete bőr	54.1295	IMM Ötvösgyűjtemény		méret: 34,2 x 12,5 cm anyag: domborított, porcolt bőr

3.4.	-	Kis-ázsiai fémszálas brokát (16. század)	7375 a	IMM, Textilosztály		méret: 126 x 66 x 68 x 36 cm anyag: aranyfonallal lanszírozott selyemszövet
3.5.	-	Kis-ázsiai hímzés (17-18. század)	15408	IMM, Textilosztály	-	-
3.6.	-	Kis-ázsiai mustrás bársony (16. század)	7569	IMM, Textilosztály		méret: 96 x 63 cm anyag: fémfonallal brosírozott; nyírott bársony

3.7.	-	Kis-ázsiai selyembrokát, casula háta (16. század)	13414	IMM, Textilosztály		méret: 118,5 x 68 cm anyag: selyem, aranyozott, ezüstözött fémfonal
3.8.	-	Könyvtábla (I.)	4768	IMM Könyvművészeti Gyűjtemény		méret: 27 x 18,3 x 1,3 cm anyag: kecskebőr; papírtábla
3.9.	-	Könyvtábla (II.)	13.038	IMM	-	-
3.10.	-	metszett bőr doboz	11.102	IMM Bútorgyűjtemény		méret: 11 x 26 x 14,5 cm anyag: bőr, sárgaréz veretekkel
3.11.	-	Nagy Usak szőnyeg	56.835.1.	IMM, Textilosztály	-	-

3.12.	-	Oláh Miklós gyermekmentéje	56.834.1. (ma: 64.40.1)	IMM, Textilosztály		méret: 64 x 32 cm anyag: nemesfém fonallal brosírozott selyemszövet
3.13.	-	Puszpángfából faragott ládika, német (15. század)	53.2904.1	IMM Bútorgyűjtemény		méret: 9,5 x 21 x 15,5 cm anyag: kovácsolt vas, faragott puszpángfa
3.14.	-	Puszpángfa szobor, Mária a gyermek Jézussal, francia (15. század)	53.2931.1	IMM Bútorgyűjtemény		méret: 11 cm anyag: pácolt, faragott puszpángfa

Országos Széchenyi Könyvtár tárgyai

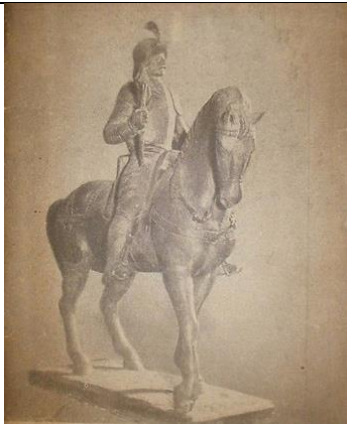
Sorszám	Alkotó	Tárgy	Jelzet	Intézmény
3.15.	Antonii Bonfini	Rerum Ungaricarum Decades. Bázél, 1543. /3. példány/	RMK III. 344.	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.16.	-	Arany János kisebb költeményei. II. kötet. Pest, 1856. /1. példány/	ER 34	OSZK Raktár
3.17.	-	Arany János összes költeményei VI. Pest, 1867.	ER 39	OSZK Raktár
3.18.	Bessenyei György	Hunyadi János élete és viselt dolgai. Bécs, 1778.	ER 103/b (1)	OSZK Raktár
3.19.	Bessenyei György	Hunyadi László tragédiája. Bécs, 1772.	ER 100 (1)	OSZK Raktár
3.20.	Czuczor Gergely	Hunyadi János viselt dolgai. Buda, 1832.	ER 155	OSZK Raktár
3.21.	Erkel Ferenc	Hunyadi László. I. kötet.	Ms. Mus. 4. (ma: Ms. Mus. Rv. 50)	OSZK Zeneműtár
3.22.	Görcsöni Ambrus	Historiás ének az felséges Mátyás király viselt dolgairól. Kolozsvár, 1577.	RMK I. 132	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.23.	Heltai Gáspár	Chronica. Kolozsvár, 1575. /2. példány/	RMK I. 118.	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.24.	Kazinczy Ferenc	Munkái. Pest, 1814. Első kötet. /1. példány/	ER 469	OSZK
3.25.	Nagy Baczai Mátyás	Historia az vitez Hvniadi Ianos... Debrecen, 1574.	RMK I. 107.	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.26.	-	Magyar századok IX-XIII. Buda, 1808.	ER 777 (1)	OSZK
3.27.	Székelly István	Chronica. Krakkó, 1559. /3. példány/	RMK I. 38.	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.28.	Thuróczi János	Cronica Hungarorum. Augsburg, 1488.	Inc. 1146 (ma: INC. 1144)	OSZK Régi Nyomtatványok Tára
3.29.	-	Vita Ioannis Capistrani. [1519]	App. H. 138.	OSZK Régi Nyomtatványok Tára

3.30.	-	Vörösmarty minden munkái. II. kötet. Kiad. Bajza és Schedel. Pest, 1845. /2. példány/	ER 802	OSZK Rezerv raktár
3.31.	-	Vörösmarty újabb munkái. I. kötet. Buda, 1840. /1. példány/	ER 805	OSZK
3.32.	Zrínyi Miklós	Ne bánts a magyart! Maros-vásárhely, 1790.	ER 817/a	OSZK Raktár

Külön felkérések

Sorszám	Alkotó	Tárgy	Jelzet	Intézmény	Azonosított tárgy	Azonosított tárgy adatai
3.33.	András Tibor	Hunyadi dereglyéseinek harca Nándorfehérvár alatt (1953)	-	-		méret: 108x130 cm; technika: olaj, vászon.
3.34.	Antal Károly	Hunyadi-lovasszobor pályázatra készített műve	-	-	-	-
3.35.	Boda Gábor	Hunyadi János (1954)	-	-		méret: - technika: - Eredetileg a volt II. Rákóczi Ferenc Katonai Középiskola domborműveinek része volt.

3.36.	Grandtner Jenő	Hunyadi-lovasszobor pályázatra készített műve	-	-	-	-
3.37.	Imre István	Hunyadi a nándorfehérvári vár fokán	-	Honvédelmi Minisztérium		méret: - technika: olaj, vásznon
3.38.	Kajári Gyula	Hunyadi Jánost ábrázoló grafikák (4 db)	-	-	-	-
3.39.	Kisfaludy S. Zsigmond	Hunyadi-lovasszobor pályázatra készített műve (1952)	77.2.16.	Göcseji Múzeum, Zalaegerszeg		méret: 51 cm technika: festett gipsz
3.40.	Ligeti Antal – Wagner Sándor	Vajdahunyad Mátyás király korában (1886) [Mezőgazdasági Múzeumtól kölcsönözve]	58.4061.	MNM TK Grafikai Gyűjtemény		méret: lap - 64,5 x 83,2 cm, lemez - 51,5 x 67,1 cm technika: nyomtatás

3.41	Medgyessy Ferenc	Hunyadi-lovasszobor pályázatra készített műve	-	-		méret: - technika: -
3.42.	Pátzay Pál	Hunyadi-lovasszobor 1/2-es másolata	-	-	-	-
3.43.	Somogyi József	Hunyadi-lovasszobor pályázatra készített műve (1951-1953)	56.577-N	MNG Szobor Gyűjtemény		méret: 62 x 60 x 26 cm technika: öntött bronz

4. táblázat – Az 1956-os eseményekhez köthető szobrok

Kép	S.sz.	Alkotó	Cím	Adatok	Kép forrása
	4.1.	Pátzay Pál	Hunyadi János	Anyag: bronz, mészkö Méret: - Helyszín: Széchenyi tér, Pécs, Baranya megye, Mo. Felavatva: 1956. augusztus 12. Feliratok: (nyugati oldal) „HUNYADI JÁNOS”, (déli oldal) „S ACÉLT RAGAD, LOVÁRA KAP / CSATÁZ, VÍV, IZZAD ÉS ÉS NAP / S MÍG NEM GYŐZ, NINCS NYUGALMA / CZUCZOR GERGELY”, (északi oldal) „A MAGYAR NÉP / HÁLÁS MEGEMLÉKEZÉSE JELÉÜL / EMELTE 1956-BAN HUNYADI JÁNOS HALÁLÁNAK 500. ÉVFORDULÓJÁN”	Bujdos Boglárka

	4.2.	Mákos Ferenc	Hunyadi János	Anyag: beton, márvány Méret: - Helyszín: Hunyadi János utca 6., Szentgotthárd, Vas megye, Mo. Felavatva: 1956. Felirat(ok): „HUNYADI JÁNOS / 1407 – 1465 / 500 ÉVES ÉVFORDULÓJÁNAK EMLÉKÉRE /1965.”	www.kozterkep.hu/
	4.3.	Rács Reich Imre	Hunyadi János- emlékmű	Anyag: bronz, mészkő Méret: - Helyszín: Széchenyi tér, Pécs, Baranya megye, Mo. Felavatva: 1956. augusztus 12. Felirat(ok): (nyugati oldal) „HUNYADI JÁNOS”, (déli oldal) „S ACÉLT RAGAD, LOVÁRA KAP / CSATÁZ, VÍV, IZZAD ÉS ÉS NAP / S MÍG NEM GYŐZ, NINCS NYUGALMA / CZUCZOR GERGELY”, (északi oldal) „A MAGYAR NÉP / HÁLÁS MEGEMLÉKEZÉSE JELÉÜL / EMELTE 1956-BAN HUNYADI JÁNOS HALÁLÁNAK 500. ÉVFORDULÓJÁN”	www.kozterkep.hu/